

Reede, 15. oktoober 1976

Nr. 245 (8156)

Hind 2 kop. XXIX aastakäik

Edasi

EKP Tartu Linnakomitee, EKP Tartu Rajoonikomitee, Tartu Linna Töörarhva Saadikute Nõukogu ja Tartu Rajooni Töörarhva Saadikute Nõukogu häälekandja

LUGEJAGA VESTLEB

Mõllepärast alustas õppejõud oma loenguseeriat... «Kõik räägib, mida teab, tark teab, mida räägib.» Muutisime tähelepanelikuks. Teisel korral kuulsiime, et üliõpilane pole kast, mida tuleb teadmistega täita, vaid hoopis tõrvik, mida peab süütama.

Jooksmine on vahel tarvilik, aga kui tempo kipub liiga kiireks, siis on kasulik maha istuda ja rahulikult mõelda, kas, kuhu ja millal joosta. Mitte alati ei saa asju ajada nii järsult nagu koer murrab siili. Kui öelda, siis peab teadma, kuidas öelda. Mõnda asja tuleb inimesele 7-12 korda selgeks teha, enne kui ta taipab. Ülivõrded igapäevaelu ei sobi. Jne., jne.

Hakkasime ootama selle õppejõu iga loengut, sest ta oskas alati eluga siduda ja tuua huvitavaid võrdlusi. Näiteks. Norras, Bergenis linnas sajab palju. Vi-

olemas see, mis meist paljudel puudub: rahulik meel ja hea tuju. Meie oleme kaineid arvestavad ja küllap ka liiga tõsised. Vahel harva juhtub hulka selliseid, kes käituvad hoopis isemoodi. Paar näidet üliõpilasaastastest.

Keegi tudeng, kelle kodu tolles kandis, kus kurk hästi kasvab, tõi ühiselamu valvetuppa kotti kurke ja hakkas neid seal teistele müüma. Tema intrikaalne vaatus üürrike seda äri imestunult pealt ja kadus siis kusagile. Natukese aja pärast tuli tagasi, koit kurkidega seljas. Uus kott tõsteti äri-mehe kotti kõrvale. Ainult et juurdeolnu jagas oma kurke tasuta.

Teine lugu on pisut tõsisem. Kord kurtis noor tudeng ühiselamutoas, et temal on raha ära varastatud. Toas elas seitse poissi ja ränk süüdistus rõhus kuul ülejäanud. Tegelikult küll viit, sest teistest paar aastat eakam tudeng oli mingisugusel põhjusel Tartust mi-

Jaan Liemets

AJAKIRJANIK

Autasu kätteandmine seltsimees A. P. KIRILENKOLE

14. oktoobril anti Kremli NLKP Keskkomitee Poliitbüroo liikmele, NLKP Keskkomitee sekretäriale seltsimees A. P. Kirilenkole kätte Lenini orden ja teine sotsialistliku töö kangelase kuldmedal «Sirp ja Vasara».

Selle kõrge autasu on sm. A. P. Kirilenko pälvinud suurte teenete eest Kommunistliku Partei ja Nõukogude riigi ees ning seoses 70. sünnipäevaga.

Autasu andis üle NLKP Keskkomitee Poliitbüroo liige, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees N. V. Podgornõi.

Autasu kätteandmisel viibisid saalis seltsimehed L. I. Brežnev, J. V. Andropov, A. A. Gro-

mõ, F. D. Kulakov, K. T. Mazurov, A. J. Pelše, G. V. Romanov, M. A. Suslov, D. F. Ustinov, B. N. Ponomarev, M. S. Solomentsev, I. V. Kapitonov, V. I. Dolgihh, K. F. Katšev, M. V. Zimjanin ja K. U. Tšernenko.

Autasu üleandmisel pidas kõne sm. N. V. Podgornõi.

Vastuskõne pidas sm. A. P. Kirilenko. Kommunistliku Partei ja Nõukogude riigi juhid õnnitlesid seltsimees A. P. Kirilenkot soojalt ja südamliselt kodumaa kõrge autasu puhul ning soovisid talle tugevat tervist ja uut suurt edu viljakas tegevuses Kommunistliku Partei ja nõukogude rahva hüvanguks. (TASS)

Aserbaidžaani KP Keskkomitee Seltsimees G. A. ALIJEVILE

Aserbaidžaani NSV Ülemnõukogu Presiidium Seltsimees K. A. HALILOVILE

Aserbaidžaani NSV Ministrite Nõukogu Seltsimees A. I. IBRAGIMOVILE

Südamliselt õnnitlen kolhoosnikuid, sovhoositoõilisi, põllumajandusspetsialiste, töötleva tööstuse, varumisi- ja transpordisüsteemide, partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomolorganite töötajaid, kõiki vabariigi töötajaid suure töövoidu — puuvilla, teravilja, viinamarjade, köögi- ja puuvilja, kõrvitsaliste ja teelõhustuste täitmise puhul.

Põllusaaduste riigile müümise rekordiline maht kümenda viisaastaku esimesel aastal on Aserbaidžaani töötajate suurepärase panuse NLKP XXV kongressi otsuste praktilise elluviimise. See tuleneb partei agrarpoliitika kõrvalekalduvatelt elluviimistest, põllumajandustöötajate ennustalgavast tööst ning partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomolorganite tohusast poliitilisest ja organiseerivast tegevusest.

Olen veendunud, et maotöötajad arendavad veelgi suurema energiaga võitlust maaviljeluse ja loomakasvatuskultuuri edasise tõstmise, toodangu väljalaske suurendamise ja kvaliteedi parandamise eest ning tagavad vabariigi põllumajanduse intensiivistamise ülesannete eduka lahendamise.

Soovin teile, kallid seltsimehed, et te lõpetaksite eeskujulikult põllumajandusaasta, hästi valmistaksite ette ja viiksime läbi karja ületalvepidamise ning täidaksite edukalt kõik plaanid ja kohustused, mis on võtnud põllumajanduse, tööstuse ja teiste vabariigi rahvamajandusharude töötajad.

14. oktoobril 1976

L. BREŽNEV

Aserbaidžaani põlluharijate suur edu

Vähes eltr NLKP XXV kongressi otsuseid ja arendades ulatuslikult sotsialistlikku võitlust kümenda viisaastaku esimese aasta plaanide edukaks täitmiseks, kasvata-

si seltsimees A. I. IBRAGIMOVILE NSV põllumajandustöötajad hea saagi ja täitsid toorpuuvilla, viinamarjade, puuvilja, kõrvitsaliste ja teelõhustuste riigile müümise kohustused. Tunduvalt on ületatud teravilja ja köögivilja kokkoostu kohustused.

Vastuvõetud punktidesse ja töötleva tööstuse ettevõtetesse on saadetud 503 000 tonni toorpuuvilla, 346 000 tonni teravilja, 694 000 tonni viinamarju, 75 000 tonni puuvilja, 580 000 tonni köögivilja, 23 000 tonni kõrvitsalisi ja rohkem kui 13 000 tonni rohelisi teelehti, mis on 1976. aastaks kehtestatud kokkoostumast tunduvalt rohkem.

Edukalt tulid oma kohustustega toime varumisorganisatsioonide ja töötlemisettevõtete töötajad, kes korraldasid kogu saabuva toodangu häireteta vastuvõtu. Suurt abi saagi koristamisel ja vedamisel osutasid tööstusettevõtte

ja transpordisüsteemide kollektiivid ning kõrgkoolides ja tehnikumides õppijad.

Riigile põllumajandussaaduste müümise jätkub. Toorpuuvilla müüakse täiendavalt vähemalt 30 000 tonni.

Praegu teevad maotöötajad jõupingutusi, et lõpetada kiiremini ja kvaliteetset kõiki põllutööd, edukalt valmistada ette ja viia läbi loomade ületalvepidamine ning täita riigile loomakasvatussaaduste tootmise ja müümise sotsialistlikud kohustused.

Poliit-õppeaastaks valmis

Tänasest on siis ka kolhooside ja sovhooside õpiringides uus aasta peale hakanud. Millist alustame? Kümenda viisaastaku esimene viiendik lähen lõpule. Põllumees on põhilise põllusaagist juba kokku arvanud. Igakuks meist teab oma majandi tänavust ja kogu viisaastaku tootmisülesannet. Enamikul on võetud sotsialistlikud kohustused. Poliit-õppeaastat võiks alustada töökollektiivi plaanidest ja nende täitmise hindamisest. Igakuks meist peab täpselt teadma, milline on nimelt tema osa ühiskonna rikkuse suurendamises, mida oodatakse miinult, sinult, temalt, meilt kõigilt. Eesti põllumehed, ka meie rajoonis, kogusid tänava seni olematu teraviljasaagi. Edu on loomakasvatuses, aga ka kultuuri- ja hariduses. Sellest kõigest räägime õppustel, unustamata kogu riigi edasiminekut sidumata oma küla, oma majandi andmetega.

Ulatuslikku ainet pakuvad NLKP XXV kongress ja sellele järgnenud mitmed meie partei ja valituse juhtide esinemised, nende mõtteavaldused.

Propagandistina soovin, et õpiringid kuulaja oleks igal õppusel propagandisti aktiivne abiline. Kaasamõtletaja ja -ütleja. Selleks on vaja palju iseõppimise vahendeid, ajakirjaga. Mõndagi pakuvad raadio ja televisioon.

Rajooni parteikomitee meotodikonõukogu nimel tännistan väga oluliseks, et juba esimesel õppusel saaksid kõik kuulajad kätte kalendriplaani ja programmi, samuti vajamineva kirjandusloendi ja võimaluste piires õppekirjanduse majandi kulu.

Loodan, et õppustel ei puudutaks keha ilma, keha tuju või ületundidesse ulatava kusetöö pärast. Järjekindlust meile kõigile!

OSVALD SALU, propagandist

Saja ruutkilomeetri suuruse Alatskivi sovhoosi poolest tuhandest töötajast hakkavad õppima partei- ja komsomoli poliitringides 105 ja rahvaulikooli 9 õpirühmas 267 inimest. Nii ületame oma vabariigi keskmise arvu, sest meie töötajast asub õppima rohkem kui kahe kolmandiku. Vastutust rikkaid propagandist ülesandeid hakkavad täitma sovhoosi ja külanõukogu töötajad Mihvi Kuusik, Semjon Gavrilov, Aleksander Kuusik, Ando Tõrva ja Erich Uibu.

Et majandil kulub veel nädal päevi sügistööle (kõögivilja koristada pole naljaasi), siis loodame õppijarahva bussidega kokku tuua oktoobrikuu viimasel teisipäeval. Edaspidi aga jääb rajoonikomitee soovitusel meigi õpiajaks kuu esimese teisipäeva õhtu.

Tänavu käsitlusele tulevad probleemid NLKP XXV kongressi ja kümenda viisaastaku ainetel on väga elulised. Töö efektiivsus ja toodangu kvaliteet on valulastele ka põllumajanduses. Igast majandist, ka meie sovhoosist, saab küllalt näiteid tuua. Probleemid, mis keruvad koos sotsialistliku eelajaga ja kasvatusteamade käsitlusega, võivad järgest kasvava tarbimise (või kohatise ületarbimise) taustal päris põnevaks kujuneda.

Veel palju huvitavat sisalduvat programmi. Õppuste elu läheduse tagab käsitluse otsene seos kohaliku eluga. Alatskivi propagandistid püüavad leida selliseid pidepunkte võimalikult rohkelt.

ERICH UIBU, propagandist

(TASS, 14. oktoobril)

Isevärki inimesed

nüks püüda ka ainult linna nime ja sõdemete hulga märkimise, meie õppejõud aga lisas nimele ja numbrile lühikese loo. Viimasesse Bergenisse tuleb välimaa turist ning pärib kohaliku poiskese käest: «Kas teil juba kana sajab?» Poiss vastas: «Mina seda ei tea, olen alles 12-aastane.»

Õppejõud valitses auditooriumi nagu Vanda Tamman oma akordionid. Ta oli ikka heatajuine, trepist üles rutates jättis astmeid vahele. Rääkides zessikuleeris. Käis enamasti lipsuta. Eksamil püsis heatahtlik ja enamik meist sai kirja viie.

Teistest erinevaid, isemoodi inimesi kohtame siin-seal, nii elus kui raamatutes. Kuidas aga need, isevärki inimesed meie kaine ja asjaliku tänapäevaga kokku sobivad?

Joosep Toofis oleks tänapäeva koolist vist küll ümber päeva ära saadetud, sest tema eriskummalised teemad annavad selleks küllalt põhjust. Ometi on Kentuki Lövi seniajani oma ammendamatu elurõõmuga paljude lugejate lemmik.

Kui sandimäid olid vahva Sveiki põhjalikult läbi otsinud ja midagi peale piibu ja fikkuide ei leidnud, leidsid Sveiki neile, et muud talle tarvis polegi. Meil kõigil on meist varandust rohkem kui Sveikil, kuid Sveikil oli jälle

fu päeva ära olnud ja just äsja saabunud. Oli õhtu, poisid lesinud voodites lakke vaadates ja toas valitses pahaendeline vaikus. Mõeldi sellegi peale, et raha võis kaduma minna juba eelmisel ööl, kui kahjukkannataja tuli mingisuguse koosviibimiselt koju üpris hilja. Rahakaotaja mure lahenes hoopis isemoodi. Teistest vanem tudeng võitis taskust kadunud kullatükk summa ja pani kahjukkannataja öökapiile.

Vanem üliõpilane oli ehk majanduslikult kindlastatam ja ärris oma rahadega, võidakse selle loo peale arvata. Paraku see nii polnud, sest juba paari päeva pärast oli andjal endal söögiraha otsas. Mis tal aga oisa ei saanud ja praegugi alles, see on hea tuju ja omakasupüüdmat. Samal kursusel õppis ülimajanduslik noormees, kes läbilõetud ajalehegi edasi müüs...

Kes kopikat ei korja, see rublat ei saa, ütles vanasõna ülikokkuhoidliku õigustuseks. Aga võib ka teismoodi ning samuti õigesti öelda. Oks kunstnik, keda hiljutil ekskursioonirühmaga külastasime, tähendas: «Kui kopikas, seesama väike kopikas on kellelgi liiga silme ees, siis võib ta ära varjata isegi päikesse.»

Ei vaja pikemat tõestust, et kasulik on otstarbekalt kasutada iga tööajaminu. Millal on aga aeg raisatud, millal miffet Viibi-

sin amefiasjus ühes suuremas tööruumis, kus oli kaheksa lauda ning iga laua taga keegi millegagi tegeva, varumisi- ja transpordisüsteemide, partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomolorganite töötajaid, kõiki vabariigi töötajaid suure töövoidu — puuvilla, teravilja, viinamarjade, köögi- ja puuvilja, kõrvitsaliste ja teelõhustuste täitmise puhul.

Kord püüdis kena lõkks juuksepehema omanik tuda saia anekdoodid rääkijast rivist välja lüüa, tehes mürgise märkuse tema kiilaspäe kohta. Kiilaspäe ei kaotanud tasakaalu, tähendas, et tihesamblik kasvab ikka seal, kus midagi kõduneb. Lisas veel, et Alpi tipus on paljad, kuid oina pead kaunistab alati villasagar.

Jälle isemoodi inime, kes hästi ei mahu käibenõuete raamesse (räägib tööajal anekdootid).

Need inimesed on tarvilikud kas või juba oma alalise hea tuju tõttu. Majanduslikult ei suuda nood rõõmsameelsed end tavaliiselt kuigi hästi kindlustada, kuid suudavad säilitada omakasupüüdmatuse ja seesmise rahu. Ehk on seegi varandus?

Tehtud sügiskundi

(protsentides plaanist)

14. oktoobriks

1. Kingissepa-nim.	91
2. Lenini-nim.	85
3. Tartu	80
4. «Avangard»	73
5. Koota	69
6. «Vambola»	69
7. Võrtsjärve	69
8. Emajõe	68
9. Miina Härma nim.	67
10. Luunja	66
11. Konguta	65
12. Teedia	62
13. Kuuste	59
14. «Rahvasõpruse»	58
15. Puhja	57
16. Ülenurme	55
17. Soolaga	54
18. Võnnu	53
19. «Peipsi Kalur»	52
20. Vara	50
21. Laeva	45
22. Rõngu	43
23. Kambja	41
24. Nõo	38
25. Alatskivi	21
Rajoonis	59

Tartu põllumajandusvallitsus

AUTASUSTAMISI

Linna partei- ja täitevkomitee aukirja sai 70-aastane TARTU II KESKKOOL.

Seoses oma 50. sünnipäevaga pälvis linna partei- ja täitevkomitee aukirja autohõu- ja taksopargi taksojuht brigadir Mihhail FEKLISTOV.

Kauaaegse kohusetruu töö ja aktiivse ühiskonnategevuse eest ning seoses 50. sünnipäevaga autasustati Tartu Nahaja Jalatsikombinaadi peainseneri Väino SARAPUUD EKP Tartu Linnakomitee ja Tartu Linna TSN Täitevkomitee aukirjaga.

KASAHHI NSV. Nagu NLKP XXV kongressi otsustes nõutud, hakati Semipalatinski oblastis ehitama Sulbini hüdroelektrijaama. 1 350 000-kilovatise võimsusega jaamast kujuneb Ust-Kamenogorski ja Buhtarma jaama järel kolmas Ülem-Irtõsi kaskaadi hüdroelektrijaam.

G. GELFANDI foto — TASS

KOOS PARTEIGA

Autojuht Richard Pendla

Jälle lendavad kureparved üle kodukatuste ja must-rästard ründavad pihlakaid. Vana väher Pendla pere õuel on taas väga värviline.

Kõike nad märkavad, miks ei märka. Täpselt teavad ära, et pihlakamarjade aeg on selleks korraks läbi saamas ja rändlinnudeki suurelt jaolt juba läinud. Linlasest paremini teavad nad, et loodus on igal aastajal imetlust väärt, aga sellest ei maksa ilmast ilma rääkida. Sõnarohkus ei tähenda alati tundesügavust, pigem vastupidi. Ja praegu on neil, põllumeestel, mõelda ja ütelda hoopis muud.

«Kartuliga on kolhoosil rabelemlis», muretses Richard Pendla.

Kuid me oleme täiesti kindlad, et kartul ja kõik muu, mis enne külmade tulekut vajab varjule toimetamist, saab varjule toimetatud. Jahedaks kevadeks, lühikeseks suveks ja vihmaseks sügiseks on tõeline põllumees alati valmis.

Richard Pendla on palju mälestusi. Osa neist viib aastasse 1932.

Too suvi oli tõesti raske. Oli nõnda erakordne, et ühe inimese sees vaevalt teist samaväärset ette võib tulla. Sadas peaaegu vahetpidamata, peaaegu suvi läbi. Viljaorased tõmbusid kollaseks, rukkikakid läksid paari päevaga hallitama, üleujutatud jõeluhades kergetas vesid helnakuhjad alusid üles ja viis päri voolu. Põld ei kandnud hobust ja kogu vili tuli niita käsivikiga, kuid ikkagi jäi Eestimaa noortes kolhoosides muist vilja lume kätte. Sama juhtus kartuliga.

Richard Pendla oli tookord Tammistu kolhoosi esimees — selle kolhoosi asutajaliige — oli ta olnud 1949. aastal ja sama-

ARVI PAIDLA POLAARJÕONEL

Vestlustest Valentin Pestova hakkasid selginema ka Nessi ajaloo piirjooned.

«Nessi rajajaiks peetakse üht neenetsit, kes koos poegadega lõi siin esimesed tared üles. Millal, seda ei oska praegu keegi öelda, aga tubli kolm-sada aastat saab sinna kindlasti tagasi. Hiljem tulid vene-lased, need olid peamiselt kalurid ja mereloomade püüd-jad.»

Üllatas, et asula rajajaiks peetakse neenetsit. Eks jänuud ju neenetsid paikseks kõige lähemas minevikus, mõned aga elavad rändurieleu tänapäevani.

Nessi ajaloo saime lisa kohaliku kaupluse riitliit. A. Nikolajevi «Tundra noorus» räägib esimeste komsooliorganisatsioonide loomisest, kogumik «Mu kodu, Neenetsi-maa» nii minevikust kui ka tänapäevast. Raamatulehekülgedel kohtume taas Valentin Pestoviga: selgub, et ta oli Nessi komsooliorganisatsiooni asutajaid 1926. aastal.

Nüüd on siiski aeg Valentin Prokopjevitšiga hüvasti jätta, muidu võib tekkida arvamus, et teised polegi Nessi kuulsust toonud. On küll toonud, ja võib-olla rohkemgi. Nimetagem kasvõi aastakümneid merd sõitnud kuulsaid kapteeneid Aleksandr Kotkinit ja Klavdi Ardejevit, neist viimane kannab sotsialistliku töö kanjelase kuldtehti.

Kanini elanike suurim lugupidamine kuulub aga Koroljovi perekonnale, kelle töö ja vaeva hinnaga said tuhandet tagasi elu või tervise.

Nad tulid üsna kooli lõpetanuna Kaninile 1932. aastal: Aleksei arstina, abikaasa Tamara ämmaemandana. Esialgu puudus kõik: polnud haiglat, polnud isegi pisimat elukohta ja tuli rännata koos karjastega mööda tundrad. Kõigele lisaks püüdsid maksamisi, senised «tohtrid», maksumis maksab, konkurent välja süüa.

Kangelastööga tuli usaldus, tuli haigla Nessim (peagi parimaid polaaraladel), kuid jäid sagedased ootamatud väljasõidud abivajajate juurde tundras. Ja õnn oli, kui see oli tööpoolest söit, söit pödranart, mitte aga kümneid ja kümneid kilomeetreid jalgsi läbi teede-ta tundrasoo (mida see endast kujutab, saime omal nahal tunda). Nii kolm aastakümnet järjest.

Traditsiooniline «Müts mahal» on liiga väike austusavaldus sellise töö puhul. Ühel päeval kandis Nessi elanik Aleksei Aleksandrovitš Koroljovi, tollal juba Ven NFSV teenist arsti, oma õlgadel tema viimasse puhkepaika Nessi kalmistul...

Nüüd on vanaduspühkudel ka Tamara Vassiljevna Koroljova. Perekonna elutööd jätkavad Narjan-Maris arstidena poeg ja minia. Üle aega ei piisavalt aga Koroljovi kingud — sellise nime andsid tänuks kaasmaalased ühele nende esimeste rändurias-tate peatuskohale Kanini tundras.

MIKS LÄKSIME POLAARJÕONELE?

Loomulikult ei lähetatud meid Nessi selleks, et teed juues puhuksime Valentin Prokopjevitšiga juttu sõjapäevade Eestimaa, ei ka selleks, et vaataksime, kus neenetsid naiste nobedate näppude vahel valmivad «piimad» — kahkest kõrgemast pödranahast, kumistustega talvasead naiste tarbeks. (Ka saapapödril sai ära nähtud ja mõned paarid «piimasiid» kodumaille kaasa toodud.) Meid viis sinna metsade põhjapiiri.

Looduseurijatele on tihti olnud kõige tänuväärsemaks

uurimisobjektiks kahe erineva loodusliku kompleksi piiriala; neis, looduskompleksidele äärmuslikes tingimustes, tulevad mõnikord ilmsiks sellised nähtused, mida sama kompleksi normaalsetes tingimustes on raske või peaaegu võimatu avastada.

Reimu uurimisobjektiks on metsade kaitsefunktsioon, s. o. metsade tuultõkestavad, kül-made õhuvoolude liikumist takistavad jmt. omadused. Sama asja teine külg: kuidas nood tuuled, külmad õhumassid jmt. mõjustavad metsa kasvu ja arengut? Meie oludes, kus ei ole väga suuri lagedaid alasid, ei esine karedaid pakaseid jne., on neid mõjusid raske hinnata. Märksa lihtsam on seda teha metsade põhjapiiril, nende üleminekul tundras.

Eestimaa kõige lähemad paigad, kus saab jälgida metsa üleminekut tundras, on Koola poolsaar ja Neenetsi rahvus-ringkond. Meie silmis kallutatakse vaekausi viimase kasvu järgmised asjaolud: geoloogilisel ehitusel on Kanini piirkond meiega palju sarnasem kui Koola; samas aga, ehkki peaaegu niisama kättesaadav kui Koola, on Kanini poolsaar meile tefelkult tundmata. Koolal liiguvad igal aastal õige mitmed meie matkarihmad, sinna teevad geograafilõpilasid oma õppematkuks; Kaninile ei ole ükski Eesti matkarihm seni jõudnud. Lõpuks, kõige olulisem, Kaninil langevad kokku kolm piiri: metsade põhjapiir, igikelta lõunapiir ja polaarjõon.

Ehkki Kanini piirkond on meie täna suhteliselt vähetuntud, on tema esmasuurijate enda nime teinud mitmed Eestiga seotud inimesed. Mõõdunud sajandi polaarrekspeitsioonidele oli üksiks meelisühenduseks Neenetsi-maa väraval asuv Mezeni linn. (Enne revolutsiooni oli Mezen muide Euroopa-Venemaa kõige liigipääsmatum maakonnalinn, tõeline karukolgas. Sinna tavatseti välja saata valitseva režiimi vastaseid. Nii on seal asunud olnud nimekas nais-revolutsionäär, hilisem diplo-

mat ja rahvusvahelise naisliikumise tegelane Inessa Armand, hilisem väljapaistev Nõukogude väejuht marsal Kliment Vorosilov, kirjanik Aleksandr Serafimovitš jmt.)

Esimees Eestimaa mees ja üldse esimees loodusteadlane, kes Kanini tundras rännanud, oli Alexander Schrenk. Asja Tartu ülikooli lõpetanud taanikuna suunati ta 1837. aastal ekspeditsioonile Euroopa-Venemaa kirdeosa ja polaar-Üurali sealt taimekatet uurima. Ekspeditsiooni algas Mezenist ning kulges mööda Mezeni ja Peetsõra lisajõge Uurali. Tagasi tuli ta põhja pooli, liikus mööda neenetsi (tollase nimetusega samojeedid) tundraid pödranartadel. Talve hakul, 1. oktoobril, jõudis A. Schrenk Nessi, lämbes enne seda täpselt samu paiku, mida meiega. Ta kirjutas nendest:

«Kõrgete külmunud mätsatega ülekülvatud tundrataandikud, mida mööda meie saanid üheks külgelt teisele kõikusid, arvutud samblasood, millesse pödrad rinnumi sisse vajusid, õil et pidime

andis August komando ja asus demonstreerima oma paljukiidetud «põrsameetodit». See meetod ütleb, kuidas kaastase abita võtta turjale neljakümnene seljakoti; tuleb poolistuli pugeda kõivemal mättal seis-

«NOH, HÄRJAD, HAKKAME ASTUMA!»

Maat ja rahvusvahelise naisliikumise tegelane Inessa Armand, hilisem väljapaistev Nõukogude väejuht marsal Kliment Vorosilov, kirjanik Aleksandr Serafimovitš jmt.)

August nartaasjandust uurimas.

va seljakoti rihmade vahele, siis end kõhuli seljakoti alla veeretada ning sellega koos püsti tõusta.

Ja härjad hakkasid astuma...

Põhjas täiesti orientiirideta taevanäht, kirdes üksik triangu-latsioonitorn, tipp vaevu üle silmapiiri küünitamas, lõmas vaevumärgatav metsaviirg markeerimas Nessi jõge. Ja otses ees nagu polaarjõone võrdkuju litta, maakumeruse taha kaduv asulatevaheline tele-foniin...

Mida mõtleb üks Eestimaa mees, kui tal esimest korda elus tuleb, seljakoti turjal, sammudega polaarjõont möö-ta? Raske öelda, kuidas kellelgi, minu mõtet liikusid umbes selliseid radu (kirjapaneikul plagieeritud Jaan Krossi).

Esimees kilomeeter. «Huviat, mingit polaaruurija tunnet ei teki... polaarjõonel kõndija peaks võima end ju niimoodi nimetada...»

(Järgneb.)

Tootmine ja varumine

1. OKTOOBRIKS

Majand	Piima varumine protsentides		Keskmine tootang lehma kohta (kg)	Liha varumine protsentides				
	ühikku ülesandest	võrreldes eelmise aasta sama ajaga		1. oktoobriks võrreldes eelmise aasta sama ajaga	võrreldes eelmise aasta sama ajaga			
1. Alatskivi	131	113	109	2442	+157	115	102	99
2. Kambja	126	121	116	3055	+369	107	139	117
3. Lmajaõe	124	112	108	2620	+213	132	106	94
4. Laeva	124	100	99	2701	+127	113	112	105
5. Avangardi	121	117	113	2844	+241	112	112	105
6. Luunja	121	108	105	3168	+138	112	94	104
7. Kingisepa-nim.	120	114	108	3065	+214	109	99,6	111
8. Miina Härma nim.	119	113	113	2645	+277	129	112	105
9. Sootaja	119	113	111	3199	+271	117	109	102
10. «Vambola»	118	119	114	2621	+161	104	95	106
11. Kõnguta	118	113	107	3021	+170	111	115	106
12. Võrtsjärve	117	107	105	2906	+31	103	80	99
13. Võnnu	114	106	105	2511	+115	105	106	90
14. Puhja	113	107	104	2724	+104	84	87	96
15. «Rahvaste Sõpruse»	113	102	94	2227	-60	141	138	111
16. U enurme	112	110	107	3264	+228	119	106	98
17. Põngu	112	104	105	2410	+33	118	97	108
18. Kõnguta	110	106	105	2966	+42	110	111	104
19. Lenini-nim.	110	104	104	3254	+71	99,9	102	96
20. Põo	108	104	99,6	2458	-39	104	96	104
21. Põo	106	102	99	2515	+19	104	118	97
22. artu	105	103	102	3140	+55	112	101	106
23. vara	105	101	93	2193	-174	116	141	98
24. Kuuste	104	99,8	99	2530	+65	101	102	97
Kokku	114	108	105	2791	+116	109	105	102

Üheksa kuu töötulemused rõõmustavad. Koguti rekordiline teraviljasaak: 31,4 tseentnerit hektarilt. See võimaldas enne tähtaega täita ja märksa ületada müügikohustused. Riigi salvesse müüdi 5661 tonni ehk 46% teravilja ettenähtud rohkem. Sellest õlleotra 3216 tonni — ligi kaks kolmandikku Tartu õlletehase aastavajadusest.

Kasvas ka hea puuvilja- ja marja- ning kapsa- ja punapeedisaa, mis võimaldas müügileesanded samuti ületada. Riigile on müüdnud aedmarju 90 tonni ja ploome 120 tonni mullusest rohkem.

Tubli on olnud loomakasvatajate töö. Igalt lehmalat lõpsiti 116 kg piima mullusest rohkem. Edukamaiks oli 369 plusskilogrammiga Kambja sovhoos. Tublisti suurendasid

piimatootangut Miina Härma, «Avangardi» ja «Vambola» kolhoos.

Ka lihatootangut on kõige rohkem suurendanud Kambja sovhoos. Üheksa kuu lihapiimä- gülesandele täitmisel olid edukamad veel Emajaõe, Miina Härma ja «Rahvaste Sõpruse» kolhoos. Alatskivi, Laeva, Sootaja, Kõnguta ja Vara sovhoos ning EPA Ülenurme õppe- ja katsemajand.

Kolmveerand aastaga müüdi rajoonis riigile 5530 tonni piima ja 862 tonni liha (eluskaalus) rohkem kui eelmisel aastal, mis loob eeldused ka sotsialistlike kohustuste täit-miseks.

Ainult kiita siiski ei saa. Piima on üheksa kuuga mullusest vähem tootnud Vara, Kuuste, Nõo, Rõngu ja Teedla sovhoos ning «Rahvaste Sõp-

JOHANNES PÖLD, varumise peainspektor

VEAD KIPUVAD KORDUMA

Septembrikuu istungil va-bandasid oma saatust ette-võtvad meid kellest suuresti sõltuvad meie kaasinlaste tervis, töövoime, mugavus. Pole näiteks uudis, et jahedate ilmade saabumisel tekib paljudel tartlastel hirm oma kül-ma kodu pärast. Et kütteperi-oodi alguseks oleksid asjad korras pidas komitee vajalikuks arutada istungil selleks valmisolekut. Eelnevad kont- roll näitas, et ka seekord osutusid kartused põhjenda-tuks. Kuigi katlamajade ja soojusvõrkude direktsooni teinud olevad katlamajad olid enamikus remonditud, leiti neis küllalt puudusi. Va-rem kinnitatud remondigraa-fikust ei püüdnud mitmel pu-hul kinni direktsooni enda töötajad. Operatiivsus ei il-mutanud ka mõned ettevõtte ja asutused küttekollete kor-dadesmisel.

Komitee juhtis katlamajade direktsooni peainseneri M. Alveri tähelepanu hilinemisele ning kohustas teda rakendada täiendavad abinõud. M. Alverit hoiatati, et ta vas-tutab isiklikult, kui soojaga

Rahvakontrollikomitee pöör-dus palvega kommunaalma-jandusministeeriumi poole, et meie katlamajade direktsoo-nile eraldataks vajalikus ko-guses lektorid.

Istungil konstateeriti, et sidesõlmes ja linna sidejaos-kondades ei ole viimasel ajal kinni peetud avalduste ja kaebuste lahendamise juhen-dist. On rikutud kirjade reg-istreerimise korda. Sekretär sai loa kirjade registreerim-iseks alles pärast seda, kui need oli läbi vaadanud side-sõlme ülem või tema asetäit-jaks. Mõnel kirjal puudus reg-istreerimisnumber ja kuu-päev, ümbrikke aga ei säili-tatud. Ruumides ei olnud välja pandud postkastij ette-panekute ja avalduste jaoks.

Ülema ja tema asetäitja vas-tuvõtjad ei rahulda lööli käivaid kodanikke. Suulisel pöördumisel ei arvestatud. Üht-set kirjard arvestamise korda ei olnud ka linna sidejaoskon-dades.

Sidesõlme juhtivald tööta-jaid karistati, neil tuleb kõr-valdada puudused ja tule-mustest ette kanda 1. novemb-riks.

Juhindudes NLKP Keskkom-itee otsusest «Rahvakont- rolliorganite parteiliseist juhti-misest Läti NSV-s» on toilitus-trustustis parteialgorganisat-siooni juhtimisel kujundatud vajadustele kohane rahva-kontrolli struktuur ning rah-vakontrollide paigutus peaks tagama tõhusa kontrolli kõi-gis tootmisloikudes. On jälgi-

tuud kaubandus- ja sanitaar-eeskirjardest kinnipidamist, sotsialistliku omandi kaitset. kindlame õigsust, toodangu kvaliteeti jms. Tunnustust väärbi restoran «Volga» kohvikute nr. 20 ja «Tartu» ning EPA ja «Männi» söökla rahvakontrolligruppide töö.

Kokkuvõttes aga tunnustati trusti rahvakontrolli töö siiski ebarahuldavaks.

Rahvakontrollide üld-koosolekuid peetakse harva, nii on vähe võimalusi kol-lektiivselt arutada kitsaskohti ja otsida lahendusi. Grupid kasutavad vähe põhimääruse-ga antud õigust rakendada ühiskondliku mõjumatise vorme siuidi olnud isikute suhtes.

Kontrollimiste eel kontrolli-jaid küll instrueeritakse, kuid planeeritakse ja süsteemkind-lat õpetamist pole olnud. Sa-

«Nii tugevad kui kaljud...»

Tartu Akadeemilises Mees-kooris on 70 lauljat. Koor ei koosne ainult üliõpilastest. Umbes kolmandiku lauljast moodustavad TRU ja EPA, samuti TPI lõpetanud. Siin leiame mehi, keda laulutehase töö Tartusse kümnete kilo-meetri tagant. Käikse Põlt-saamalt ja Põlvast, Jõgevalt ja Elvast.

Kaks korda nädalas kogune-takse EPA peahoonesse (õhtu-see õppetöö pärast on TRU-s raske harjutusruumi leida). Enne vastutuskamati kon-serti harjutatakse sagedamini, koguni viis korda nädalas.

Koorijuht Alo Ritsingu mee-letab nõuab ühe parajalt raske laulu õppimine oma pool as-tat, sest enamik mehi ei loe vabalt nooti. Viisi äraõppi-mine ainult mälu lootes võtab rohkem aega.

Aastas õpitakse 10–15 uut laulu. Et tegemist on Tartu kahe kõrgkooli kooriga, siis on peaaegu igal suvel, lõpetam-iste aegu, koorist lahkujaid. Kolme aasta jooksul vahetub pool koosseisust.

Lauluvajadus, ühtekuuluvustunne... Nimetagem kuidas tahes — et seda täielikult mõista, tuleb mõnda aega TAM-is laulda. Selge on aga, et peale laulu tõmbab ka kollektiivi. On mitmeid oma koori tavasid. On oma moto, sõnad Kristan-Jaak Petersonilt, viis Richard Ritsingult:

«Kas siis selle maa keel Laululüües ei või Toustes taevani üles Igavikku omale otsida!»

Need sõnad on kolanud TAM-i kõigi kontserdide algul, nendega lõpevad koori pidul-ikud sündmused ja ka tavalli-sed harjutused.

Ühised laulurütusid on meeskooril TRU Akadeemilises Naiskooriga: iga aasta detsembris ühiskontsert koos järgneva nääriõhtuga, vastla-õhtu.

Suivistest laululaagritest Eestimaa mõne kauni järve kaldal võtavad osa ka pere-konnad.

1952. aastast alates on kõi-gil kontserdimatkadel ja sõi-tudel väljapoole Tartut olnud kooriga saatjaks ka toeks TPI Akadeemilises Meeskoori kin-gitus — võimas kadakane matkakepp. Iga väljasõidu mälestuseks jääb sinna hõbe-dane plaadike.

Käesoleva aasta 9. septemb-rist kuni 10. septembrini oli matkakepp jälle laulumeeste rännusaatja. Koorijuht Alo Ritsing asus pärast Mari ANSV-st naasmist TAM-iga laulumatkaale Tuga-Karpaat-siasse. Läbiti Kaunas, Brest, Lvov, Užgorod, Rahhov, Iva-novo-Frankovsk, Vilnius. Mä-letamisväärt sündmuseks pea-vad koori mehed Nõukogude Karpaatide kõrgsima tipu Goveria alistamist. Et keegi alla ei vandunud, siis seda uljalt kolmas pärast rasket mäkketõusu, 2061 meetri kõr-gusel, M. Härma «Meeste laul».

Valmistatakse esinema 16. oktoobri teleaastas «Kootud ilo lõngaga». Novembri lõpul antakse ühine kontsert sega-kooriga «Vanemuine» ja mees-kooriga «Forestalia». Nii jõuabki kätte ka semestrikont-sert.

Teadmiseks neile, kes soovivad TAM-i laulma minna. Es-maspäeval ja neljapäeval kell 19 on EPA peahoones proovid, kus koorijuht saab tutvavaks austulnukatega. Pärast laulu-aasta esimest kontserti (tava-liselt detsembrisemineku koos TRU AN-ga) võetakse uus laulja vastu koori liikme-kandidaadiks. Kui on esinud ka kevadsemestri kontserdil, tunnustatakse liikmekandidaat-täieõiguslikuks liikmeks. Laul-ja, kes on 15 semestrit kooris laulnud, saab teenelise liikme märgi.

Kellel häält ja huvi, tulgu TAM-i proovi. Selle koori as-taja Juhann Simm on õelnud, et ülikoolis jäetagu väärkas koht ka laulule. Laul ei ole ainult meelelahutus ja kunst, ta on keel, millest kõik rah-vad aru saavad.

SIIRI PEETS

SUUR JA LAION MAA...

RAHVA-KONTROLL

muti ei ole läbimõeldult komplekteeritud gruppide bü-rood ja sektorid; mõnel juhul on nad liialt pikised, sellest ka nende väike osatõhusus. Igal kontrolöril ei olnudki alalist ülesannet. Vähe oli kontrollitud tööaja ja tootmis-võimsuse kasutamist, töö- ja olmetingimusi. Uue tehnika ja eesriindlike kogemuste evita-mise vastu ei tuntud hoopiski huvi.

Komitee juhtis toilitust-trustis rahvakontrolligrupi esi-mehe L. Keskküla tähelepanu suurtel puudustel. Sellest informeeriti ka toilitustrustis parteialgorganisatsiooni, MARET MAKSIMOVA

Malevanker veereb Tartusse!

Jah, kord jõuab meie, s.o. tartlaste kätte. Peame näitama, kas oskame ja suudame a sues hoida oma kunagise kaaslase mälestust. Teame, et Paul Kerese hindas kõige kõrgemal konkreetselt tegevust, s.o. aktiivset malemängu. See oli oskuslik malemäng. See oli oskuslik malemäng. See oli oskuslik malemäng. See oli oskuslik malemäng.

Õeldud silmas pidades on linnafestivali organiseerimiskomitee ja malesekttsiooni koostanud õige tiheda maleprogrammi, mida võiks iseloomustada sõnadega «kümme päeva pidevat malemängu!» või «mitte päevagi maleta!»,

Kõigepealt nelja linna malemängu: Cesis — Panevėžys — Jõgeva — Tartu. Mats algab täna kl. 15 Laste ja Noorte Spordikoolis, Turu tn. 4, ja lõpeb pühapäeval väärtturniiriga. Võistlus toimub kaheksal laual (5 meest + 1 naine + 1 poeg- ja 1 tütarlaps).

Tartu esiladuses on arvatud meistersportlaste Gunnar Usi ja Udo Tarve ning meistrikandidaadid Lembit Root, Aksel Rei, Kalle Peebo ja Toivo Lukats.

Naaberajaloo Jõgeva esimesed laudadel malevad meistrid Arne Hermlin ja Hugo Pärn.

Cesise maletajate kohta on teada, et nende nimekaim on NSV Liidu noorte meistri tiitlust võitnud Edvin Kengis.

Reglamenti kohaselt tuleb kahe tunni ja 40 minuti, edasi antakse kummalegi 30 minutit partii lõpetamiseks. Nii et iga kohtumine saab kesta maksimaalselt viis tundi.

Maleväljalaste ametlik avatsering on suuruselt 50 laual: Tartu linn kontra Tartu rajoon. Võistkonda kuuluvad 30 mees- ja 4 naismängijat, kellele lisanduvad 12 poissi ja 4 tüdrukut. Võistluste algus 18. oktoobril 17.30 raiooni täitekomitee saalis, Riia 15. Maleväljalaste pidulikum päev on teispäev, 19. oktoober, mil kogu linna ja rajooni maleväljalased, kõik Paul Kerese austajad kogunevad «Vanemuise» kontserdisaali, kus algusega kl. 18 toimub meie suurmeistri austamisõhtu. Piduliku osale eelneb ja järgneb malemäng; kl. 15 endiste tartlaste, rahvusvahelise meistri Ivo Nei ja Eesti 1976. a meistri Valter Heueri simulaan; kl. 19.30 rahvusvahelise suurmeistri Boris Gulko suursimulaan. Märgisid sinkohal, et simulaanist osavõtuks palume registreeri-

da hiljemalt 18. oktoobriks telefonil 339-67 (kl. 12-14 ja 16-18).

20. oktoobril algusega kell 12 korraldab rajooni organiseerimiskomitee Elvas ülevaariigilise kiirturniiri. Et seal on oodata enneaegamatut tuleist heitlust, näib juba võistluspaiga valik — Elva laskeäär. On oodata kogu Eesti maleparemikku, kes juba järgmisel päeval siirdub Tartusse, et osa võtta linnade ja rajoonide võistkonnas traditsioonilisest oktoobriturniirist. Juhul, kui stardivad kõik võistkonnad (24), ulatub võistlejate arv 96-ni (võistkonnas 3 meest ja 1 naine).

Võistluste algus neljapäeval, 21. oktoobril kl. 16 veeja. k analisaitsioonalituse saalis, Õpetaja 9. Reedel ja laupäeval mängitakse kaks voo (hommikupoolik algus kl. 10).

Oktoobriturniir ja kogu maleväljalaste lõpetatakse suure välkturniiriga pühapäeval, 24. oktoobril kl. 15. Osavõtuoigus kõigil maleväljalastele, kellel vähemalt I spordijärk. Turniiri toimetab Sveitsi süsteemis, mängitakse kümme voo. Rakendatakse tavalisest erinevat mõlemisega. Igas vooorus mängivad vastased kaks partiid (vahelduvad värvidega), kusjuures neil on kummalgi kokku mõlemisega 10 minutit. Sealjuures on võimalik esimesele aega laenata teise partii arvelt.

Lisaks nendele maleväljalastele, kes osalevad võistlustel, toimuvad meistrite esinemised ja simulaanid linna ja rajooni asutustes ja koolides. Ootame siin järgijaid selliste maleväljalaste aktiivsete ettevõtetele, nagu LKV, sidesõlm, TRV, TKV jt. Tuleta meelde, et festivali kestab pikka aega, edasi ka pärast maleväljalaste. Kõigi oma soovide ja küsimustega palume pöörduda eespoolmääritud telefonil Aksel Rei ja Gunnar Usi poole. Samasse palume suunata ka informatsioon toimunud ürituste kohta.

Novembri algab festivali teine etapp, kus põhiüritustena on ette nähtud linna (raiooni) asutuste ja koolide võistlused. Esimese sellelaadse üritusega toimub pärast oktoobripäeva asutuste võistkonnade välkturniiri, millest osavõtule palume aegsasti mäelda (võistkonnas neli liiget) ja registreerida.

AGO MARKSOO, Tartu malesekttsiooni aseesimees

KEELEJUTTU

MIS ON «TOORMATERJAL»?

Olen mõnel korral lugenud sõna «toormaterjal» (näit. 20. augusti rubriigis «Lugejaga vestle»). Leian, et niisugust sõna pole õige kasutada. Mis on toormaterjal? Ja mis on mittetoormaterjal? On tooraine, s.t. põllumajanduse ja tarniva tööstuse toode, mida pole tööstuslikult töödeldud (teravilja, maak jne.). On materjal, s.t. tööstuslikult töödeldud tooraine (jahu, teras jne.).

EUGEN KAITSA

MIS ON BALTIC CUP...

Meie vabariigi lehed kirjutavad *Baltic Cup*, *Baltic Cup* ja *Baltic Cup* turniirist. On kalkdriin, aga pole ülakoma; on tavakiri ja ülakoma; on kalkdriin ja ülakoma. Nii et pruuk erineb. Kõik kolm on aluseks valitud inglise sõnad. Eks see ole õigustatudki: rahvusvaheline turniir ja rahvusvaheline keel. Ometi levib peenustamise hõngu. Sest *Baltic* külm perioodikas ei lähe vahendajakeelt välja, laiemalt on laesai.

Naljakas mõelda: kuu aega tagasi ei kirjutatud *Canadian Cup*ist, kõlbas *jähokturniir Kanada karikale*. Nüüd leiame kahestainsast lehhest (sealhulgas «Rahva Hääl») ilusa erandina *Balti karikaturniiri*.

... JA MIS ON BUGGY?

Nagu sõnastikest näha, tähendab see kunagi ühehobusevankrit, hilisemal ajal tähendab teatud liiki võidusõiduautot. Eesti sisuvastet tal ei ole. Hädast oleme üle saanud

tsitaatsõnaga, eks lehtedeski ole vilksatanud *buggy*-võistlused.

See on poolik lahendus ja pealegi õhtilik, sest hääldus kipub vildakaks, nimelt *buggy*, vististi ka *bugi-vugi* (ingl. *buggy-woogie*) mõjul. Need sõnad on teine teisel pinnal. Omal ajal leidis *rugby* meie keeles paiga *ragbina* (laensõnana); hääldus on u>a, siit mitte enam a>ü Sama arengulugu näkise olevat *buggy* laskem-tal siis kodulemole *beigiina* (hääldus u>a), Edaspidi läheme bagivõistlustele.

HILLAR SAREM

MIS ON «JÄLLE HÄDA M. P.»?

Endiselt on «Vanemuise» teatri kuulutusetegijad need, kes ei taha end mitte parandada (m. p.). Endiselt tulevad nad minuti pealt (m. p.) pärast vastuvõtu, ei nad hoiatusi miskiiks pea (m. p.).

Lühendid lahti mõtestada, lähed juurde kirjutada, kirjavahemärgid õigesse kohta panema — see on teiste teha ära. Et teie teatrist seegi ilus, et teie oma suure loosungil laste-«hüüda»: «Hooaega algame 2. oktoobril». Koolis ju õppisime: tund algab, õpetaja alustab.

Muid kuulutusi ja silte. Endiselt müüakse kaubamajas *kangaid*, õige on mõistagi *riie*. Naistepesupood (21. Juuni tn.) soovib sageli siid pükse (aitäh, südpüksid on eternad), ja nii edasi.

Vilmas aja kõige pärlimaid kuulutusi tuli lihakombinaadilt: «Registreerimiseega hilinevad loomad vastuvõtust ei kindlustata.» Ärge jääge hiljaks, armsad loomad!

HELJU VALS

TEADAANDED

Reedel, 15. oktoobril kell 15 toimub linnanoorkogu hoones Tartu Linnas Tõsaraha Saadikute Noorkogu (14. koosseisu) SAADIKUTE PÄEV, kus räägitakse väljajate juhendite teadmises. Ettekandja teadmiste esimese LP. Saadikute registreerimine kl. 14.30-ist.

Kanalisatsioon- ja soojatorude paigaldamise töttu on Tallinn — Tartu — Võru autotee 194. kilomeetri (Oienurme parvi kohal) üks sõidurada liikluseks suletud 16. skp. kl. 8-st kuni 17. skp. kl. 17-ni.

TEATER

«VANEMUISE»

SUURES MAJAS
Reedel, 15. X kl. 19 «Hundijaht», laup., 16. X kl. 19 «Portreedi» («Selle kaunitar», «Sõjakauberid», «Jane Avril») pühapäev, 17. X kl. 19 «Pericola», kl. 19 esietendus «Tuhk ja teemant». 18. X kl. 19 «Madame Butterfly» kolmapäev, 20. X kl. 19 «Matsipreil» neljapäev, 21. X kl. 19 «Tavaline ime» reedel, 22. X kl. 19 «Tuhk ja teemant»

VAIKESE MAJAS
Laup., 16. X kl. 19 «Itaalia õigkõrva», 17. X kl. 12 «Hedda Gabler» neljapäev, 21. X kl. 19 «Linnukaup-leja»

VAIKESE MAJA OVAALSAALES

Reedel, 15. X kl. 21 «Hullumeelse päevik» («Kehitad 10. okt. ära- jaanud etenduse pääsmed») pühapäev, 17. X kl. 21 «Mees kes ei mahu kivile»

23. oktoobril kell 21 toimuva sügisballi pääsmete tellijad saavad kutsu 18.—20. oktoobriks suures majas tuba 138 (administratortoid). Kutsute vastu pääsmete müük suure majas kassas 18. ja 20. oktoobril. Väljastamata pääsmed lähevad vabamüüki 21. oktoobril.

KINO

«EKRAAN» — «Musta vähi sõrgade» (Vahela studiol värviline muusikaline naljafilm) 11, 12.50, 14.40, 16.30, 18.20, 20.10, 22.
«SALUUT» — «Korruptsioon justitsiaalide» (Itaalia värvifilm; peaosas Franco Nero) 10.30, 12.20, 14.10, 16, 17.50, 19.40. «Katsed autoga» ja «Korruptsioon justitsiaalide» 19.40. Laupäeval lastele 14.15 «Rasked talvi» (uus film).
«KOMSOOMOL» — «Esimehe poeg» (värviline latekraanfilm) 10.45, 12.30, 14, 17.45, 19.40. «Teelised sõbrad» ja «Esimehe poeg» 19.30, 14.15 lastele «Loomade keel».

TOO

Tartu trust «Põllumajandusehitus» vajab kohe Paide ja Jõgeva Mehaniseeritud Ehituskoloni ehitustalajaid, vanemtootajaid, töötajaid ja meistreid. Korter olemas, Tartu, Võimla 14, tel. 111-49.

Energiamüügi Tartu osakond vajab eriharidusega soojusandem-inspektoreid. Ühiselamuvalmus, Tel. 342-62 või tulla Turu 21 II korrus.

Olikool vajab kiiresti kütajaid ja keskkütetöötajaid. Teated TRU ma- jaandusosakonnast, V. Kingissepa 18 (I korrus), tel. 341-21/212.

H. Kullmani nim. Kutsesekskool vajab töötisjuhtimise meistreid, mööblitöö, müüri- ja monterimistöö, torulukesevõtt alal, töötisjuhtimise töökooli, remondilukisevõtt, ehitustehnikut, kasvatatajaid ühiselamuse, koristajaid, Vanemuise 35, tel. 756-91.

Vajatakse kiiresti hoidjad poole- aastaks töötajate, kuuks ja last koju tooma. Kald tee 28-9.

SEDAJA TEIST

KULTUURIHOONES täna kell 20 **KESKEALISTE TANTSUJUBA** Lindmuusika

KULTUURIHOONES pühapäeval, 17. oktoobril kell 12 **lastehommik «PETJA JA HUNT»** (eelkooliiga ja I—III kl. õpilased)

NOORTEMAJAS «SÕPRUS» täna kell 20 õhtu neile, kellel aastaid üle 20.

Orkester.
16. ja 17. oktoobril kell 20 **ansambel «EUFOONIA»** Tallinnast

RAJOONI KULTUURIMAJAS täna kell 20 **ansambli «SYNKOPI»** õhtu

ELVA LINNA KULTUURIMAJAS täna kell 21 **NOORTEÕHTU**

Autotee läbikaevamise kohas toimub liiklus ainult ühel sõidurajal.

Pühapäeval, 17. skp. kl. 16 toimub Tartus TRÜ peahoones J. V. Veski nimelises auditooriumis Emakeele Seltsi ettekandekoori: «Liivi keelekorraldusest» — P. Damberg (Adaži, Lätt NSV), «A. J. Sõõreni ja F. J. Wiedemanni keelejuhtidest Kuramaa rannas» — T. Karma (Riia), läbi-rääkimised.

Osavõtt vaba kõigile asjahuvilistele.

Tavandinoorkogu, Riia 15, lahti ka läbiviijad 8—11 matusetarvete saamiseks. Võetakse vastu tein- lirnisi perekondlike sündmuste läbiviimiseks (matused, pulmad jn.).

Toimetaja E. TOOMS

Noorpeaar vajab tuba, Tiigi 14. O. Kerrit

Üksik keskealine meeskodanik (ehitaja) vajab elamispaika. Töö- abistama majapidamistöödes. Teada- da kuni 20. novembrini, Sidesõlm, nõudmiseni.

Tütarlaps (juuksur) soovib üürida tuba. Puusepa 11—3. A. Varjud

Töötav ja õppiv tütarlaps (üli- õpilane) soovib omaette tuba. Üüris- ettasutusse võimalus, Sidesõlm, nõudmiseni. M. Klipus

Kiiresti vahetada kõigi mugavustega 2-toaline kooperatiivkorter üheoalisse kõigi mugavustega kom- munaalkorteri vastu, Sõpruse pst. 8—53 pärast kl. 20. S. Rebane

Vahetada köökutuba Tallinna sõda- linnas (24 m²) ja köökutuba Tartus (17 m²) 3-toalisse korteri vastu Tar- tus. Samas vajatakse lapsehooldjat. Õõbimisvõimalus. Tamme põik 7. E. Kalbe

OST-MÜÜK

Müüa valmimisjärgus savimaja in- hastes (gaas, saun). Teel. P1-2 korr. 49. Autobussidid 1, 13, 15 lõpp-peatus. Hans Siid

Müüa maja või mõtleline osa sellest Tallinn-Nõmme, Tartu, Be- toon 3. J. Sokkand

Müüa odavalt talumaja, Paide raj. Koeru alevist 2,5 km. Teateld Rakvere raj., Rakke, Ala 17. Tel. 643-36. R. Kurg

Soovin osta 80 glasuuritud ahju- kivi kokkadeka, Tiigi 28-3. Eduard Narusek

Müüa hea lõpsilehm ja tiine muli- kas. Vana Yoru teed 24 km, Vam- bolka bussipeatusest 1 km. Ewald Teppan

Müüa hea piimaanniga vilendal lõpsil lehm. Tähtvere metskond, tel. 992-12. R. Kraus

Müüa märtsis poegiv mulilikas. Pangodi bussipeatusest 2 km. L. Sell

Müüa «Moskvitš M 408 E», Eha 27—4 pärast kl. 15. M. Pedaja

Müüa ZAZ 966 B. Põlva raj., Ahja kln., Vanamõisa, Kodu pärast kl. 15. H. Koossaln

Müüa köökutuba, Kalda 25—2. A. Kreil

Müüa uusi autokomme 6,00×13 ja 6,00×15. Kõik 5,2×13. Pärast kl. 16 Sade 1 või tel. 756-72. K. Kala

Müüa kolmandat poega lõpsil hea lehm. «Avangard» kolhoosi Vedu osakond, Laane talu. O. Pöder

Müüa keskmises vanuses töö- hõbe, Luunja sovhoo. Kalda kü- la. V. Mikksaar

Müüa veebruaris lõpsmatulev lehm. Kambia sovhoo. Kõida Savi bussipeatusest. A. Kruus

Soovin osta uut või vähesõnnud VAZ 2101 või VAZ 2103. Uue tn. s.j.k., nõudmiseni. E. Padar

Müüa uus kõlgorviga mootor- ratas M 62 «Tara», Sidesõlm, nõud- miseni. V. Brehkov

Müüa kanaliga kivigaraaz Anne tn. alguses. Sidesõlm, nõudmiseni. M. Sitm

Müüa ZAZ 965 A. Näha iga päev pärast kl. 17. Väike kaar 18. A. Truu

Müüa ENE koos tellimiskviltungi- ga, Tartu, postkast 12. E. Krvi

Müüa okaspuupalka. Vara sov- hoo, Teini bussipeatusest 1 km eeda- si, uues majas. Tööpäeviti pärast kl. 17. V. Panksepp

Ostan ähe- või kahetoalisse muga- vustega korteri, vastu annan ühe- toalisse ahikutuga korteri. Tähe tn. piirkonnas. Sidesõlm, nõudmiseni. M. Must

Soovin osta uut või vähesõnnud «Moskvitš 412». Mäe 13—7. L. Jõesuu

Müüa «Zigul 2101» (1974), Ote- pää, Tartu mnt. 22. S. Kelder

Müüa «Moskvitš 412». Paaritu- tel kuupäeval Kalda tee 2—21. I. Kiisler

Müüa ZAZ 965. Argipäeva õhtu- poolikut Sireli 1. L. Siik

Müüa korras ZAZ 966 B. Iga päev pärast kl. 18 Tartu raj. koh. «Avangard». Saadjarve bussipeatu- sest 200 m. R. Johanson

Soovin osta kahetoalist korteri- kööki. Võib olla ka kooperatiiv- korter. Kirj. Ropka 2. K. Sirg

Müüa kõlgorviga mootorratas M 72 M koos tagavarasõudega. Tõõ- päeviti 17—19. Pühapäeval terve päev Jaama 57—1-a. E. Rammi

Pärnus müüa väike maja (suur aed). Tallinn, Valdeku 102—33. J. Lehtmet

Müüa vanem maja koos kõrvat- hoonetega, aed ja loomapidamisvõi- malus. Teateld saab kohapealt, Val- ga raj. Otepää s.j.k., Koolitäre. H. Pruler

Müüa kokkukäiv invaliidikaru. Iga päev pärast kl. 17 Kalda tee 10—61. A. Klaus

Müüa kivist autogaraaz Tartus. Elva s.j.k., nõudmiseni. A. Jämsa

Müüa keskkütetahi. Nurme 52. O. Ferents

Müüa tiine mullikas, Tartu raj., Mets-Torila. O. Lassi

Soovin osta heinu. Kirj. Tervis- hoitu 7—11. A. Lind

Müüa hea lõpsilehm (lõpsil esi- mest poega), Alaitskivi metskond, Saburi bussipeatusest 500 m. O. Somelar

Müüa jaanuari algul vilendal kor- di lõpsmatulev lehm. Saadjarve kolhoos, Ünamardi bussipeatusest 1 km. E. Kool

Müüa aprillis poegiv mullikas. Konguta sovh. Mäeoja osak. kes- kus. E. Viira

Ostan uut või vähe sõnnud «Zi- guli» (VAZ 2102). Sidesõlm, nõudmi- seni. A. Rink

Ostan vähe sõnnud VAZ 2101 või 21011. 202 353 Põltsamaa, Aasa 7. Tel. 733. G. Brandmeister

Tammelinna müüa maja. Samas ostetakse 1—2 toaline kõigi muga- vustega korter. Vaksali s.j.k., nõud- miseni. A. Toomling

Müüa beez «Zigul 2101» (sõnnud 10 000 km). Sidesõlm, nõudmiseni. T. Sökk

FILHARMOONIA TRÜ AULAS 20.—28. oktoobrini

ENSV RIIKLIKU AKADEMIILISE MEESKOORI KONTSERDID

Kunstiine juht ja peadirigent NSV Liidu rahva- kunsfnik, Lenini preemia laureaat, sotsialistliku töö kangeline GUSTAV ERNESAKS

Dirigendid ENSV rahvakunstnikud OLEV OJA ja KUNO ARENG

Kolmap., 20. okt. — Türnju ja Ernesaksa looming Neljapäev., 21. okt. — Rahvaske laulud Pühapäev., 24. okt. — 20. oktoobri kava kordamine Teisipäev., 26. okt. — soovikontseri (soovid tuua TRÜ valvelauda kuni 20. oktoobrini) Neljapäev., 28. okt. — RAM-i solistid ja ansamblid

ALGUS IGA PÄEV KELL 19. Pääsmed müügil TRÜ peahoones 11—14 ja 17—19.

ON PARAS AEG ÕPPIDA MOOTORPAAJDIHUIKS KURSUSED ALGAVAD 20. OKTOOBRIKELL 18 VETELPÄASTEÜHINGU RUUMES, ÜLIKOOI 9.

TARTU TK KOOPERATIIVKAUBASTU ladudes (turuhoone keldris) ostetakse kodanikelt:

LAMBALHA (I kat.) 2,02 rbl. kg
METT 4 rbl. kg
PÕLDUBA 78 kop. kg
PÕLDHERNEST 69 kop. kg
JÕHKVIKAT 1,55 rbl. kg
PORGANDIT 21 kop. kg

Täpsemalt tel. 112-20 ja 320-88.

H. PÕGELMANNI NIMELINE KUTSEKESKKOOL (Põltsamaa, tel. 611 ja 434)

võtab vastu õpilasi TRAKTORISTIDE-MASINISTIDE KAUGÕPPE-KVALIFIKATSIOONIKURSUSTELE (I JA II LIIK).
Vastuvõtt 20. novembril.
Esitada avaldus, majandi suunamiskiri-iseloomus- tus, arstiõend, foto ja juhitunnistus.

Meie harukauplusesse nr. 19 (Vaksali 7), 104 (passaažis) ja 106 (21. Juuni 18) ON SAABUNUD VESIEMULSIONI (Zagorski värvi- ja lakitehase toode), PARKETILAKKI ja AUTOVÄRVI MJI 12.

Avaldame südamlilku kaas- tunnet Siim Mältonile kallid ema	Avaldame siirast kaastunnet Olev ja Marti Tederle vanaisa
LIILJA MÄLTONI surma puhul.	OSKAR TEDERI surma puhul.
V lastepäevakodu II-a rühma kaaslased vanematega ja kasvatajad	Oru 6 elanikud
Ootamatult surma läbi lahku- nud kaastöötaja	Avaldame sügavat kaastunnet lugupeetud ministeer Heino Tederle isa
ANNA-LIILJA MÄLTONIT mälestab ja avaldab kaastun- net perekonnale	OSKAR TEDERI surma puhul.
nahahalguste dispanser ja haigla.	Tartu Metsamaajandi töötajad
Avaldame südamlilku kaas- tunnet Endla Krausele ode	Avaldame kaastunnet Emil Tederle isa
LEIDA KIIPLI surma puhul.	OSKAR TEDERI 1890—1976 surma puhul.
Töökaaslased ETKVL Tootiskoonidese «Rakvere» Tartu jaoskonnast	Töökaaslased aparaadi- tehase peakonstruktori osakonnast, tööindus- laboratooriumist ja eks- perimentaalaroskonnast
Avaldame siirast kaastunnet vanematele kaastunnet	Avaldame sügavat kaastunnet ENSV metsanduse ja loo- dukaitse ministri Heino Tederle isa
SELMA MEREMAA 22. XI 1936—3. X 1976 surma puhul.	OSKAR TEDERI surma puhul.
33. lastepäevakodu XI rühma lapsed, nende vanemad ja tädid	OSKAR TEDERI surma puhul.
EPA Metsanduse ja Maaparanduse Teaduskond	Mälestame leinas kursusekaas- last
Avaldame sügavat kaastunnet Sirje Melkarle vanaisa	KARL TEDERIT ja avaldame kaastunnet omas- tele.
OSKAR TEDERI surma puhul.	Õisu Toiduainetetööstuse Tehnikumi kaugõppe I lennu lõpetanud
Loomakasvatuseinstituudi juurutamisosakond	